

De 21 beroepen van de LEERKRACHT...

Een hardnekkig misverstand is de Nederland-breed gedeelde opvatting dat het beroep leerkracht basisonderwijs een fijn overzichtelijk ambacht is met veel vakanties. Het zijn aannames waar we tegen moeten optreden. Het is er de tijd voor!

Om te beginnen: een leerkracht wordt geacht 24/7 leerkracht te zijn. Achter het karretje bij de Jumbo of een andere grootgrutter; 's avonds (want wanneer moet een hardwerkende vader/moeder anders bellen?) en in het weekeinde. Sinds de komst van de mail ontvangen leerkrachten ook 's nachts al dan niet benevelde, mailberichten. Of, vaak erger nog, vileine SMS'jes en prettig betaalbare appjes. Of de juf even wil reageren? Doet ze dat niet per omgaande dan is ze arrogant. Tuurlijk. Waar ik verder 'juf' zeg, bedoel ik ook 'meester,' maar dat is een uitstervend ras.

Dit stukje wil, tegen beter weten in, proberen te beschrijven wat een leerkracht is. Dat kan het beste op een populair-wetenschappelijke wijze, door de verschillende beroepen die onder het leraarschap vallen, uit te splitsen. Het zal veel verduidelijken:

Wat is een leerkracht? Een leerkracht is: (in willekeurige volgorde):

1. Musicus. Leerkrachten worden geacht met een groep te zingen en bij voorkeur een instrument daarbij te bespelen. De blokfluit wordt op de meeste pabo's voor dit doel bestudeerd. Jammer trouwens. Er wordt veel misgegrepen bij zo'n fluit. Een gitaar is beter.
2. Schoonmaker. De nadruk ligt hier bij de onderbouw leerkrachten, die geacht worden de juiste maatregelen te kunnen nemen bij ongelukjes (zo noemen we dat, maar het gaat bijvoorbeeld over poep en kots). Lokalen worden in een paar minuten (bezuiniging) schoongemaakt. Soms. De rest komt neer op de klassendienst en de leerkracht. Ramen lappen is een zeldzame gebeurtenis die eens in de paar jaar mogelijk plaatsvindt en dan veel publiek trekt. WC's schoonmaken vinden sommige ouders ook de taak van een leerkracht. Ouders die zoiets vinden, zijn niet te redden. Leerkrachten weten dat en mijden een discussie hierover. Er zijn grenzen.
3. Boekhouder. Het papierwerk neemt jaarlijks exponentieel toe. We leggen alles vast en alles is ook voor ouders na te lezen. Dat is een handicap. Zo mag je nooit opschrijven dat vader X een bullebak is (terwijl hij dat wel is) en moeder Y haar kinderen geen ontbijt geeft (terwijl ze dat.. – inderdaad). De Inspectie is gek op het papierwerk. De leerkracht wordt er juist gek van.
4. Sporter. Tot op de leeftijd van 67 jaar en drie maanden maken leerkrachten vogelnestjes in de ringen; zwaaien ze touw; spelen ze kastiebal en springen met gevaar voor langdurig ziekteverlof over hoge kasten. De avondvierdaagse wordt huppelend afgewerkt en alle sportdagen (ook korfbal) worden waar mogelijk en zinvol gefrequenteerd.
5. Maatschappelijk werker. Een leerkracht moet steeds vaker dealen met heftige vechtscheidingen ('jullie kiezen partij!'); ruzies tussen ouders, families en zelfs

kinderen. Ze zorgen voor een ontbijt als dat moet en regelen financiën voor de schoolreis van zus, omdat de geldstroom thuis naar andere prioriteiten gaat ('het is toch vrijwillig, die ouderbijdrage? nou dan!').

6. Kinderoppas. Als kinderen niet mogen overblijven (te duur) maar ook thuis niet welkom zijn, tsja, dan mag de leerkracht aan de bak. Dat geldt ook voor de naschoolse opvang. Je stuurt je kinderen niet graag weg.
7. Medicus. Bijna ieder kind schijnt tegenwoordig iets te hebben. Allergieën voor van alles dienen bekend te zijn bij de leerkracht en die dient handelend op te treden bij medicijnverstrekking, kleurstoffen in traktaties en bij de pufjes die Janneman iedere drie uur dient te consumeren. Glutenvrij is inmiddels de hoogste stijger in onze medische hoek. De E-nummers staan nu minder ter discussie.
8. Politieagent/ medewerker handhaving. Ik noem ze beiden omdat de scheidslijn tussen deze twee beroepen wazig is. Zeker is dat de leerkracht moet kunnen optreden tegen vechtende vaders; verbaal optredende moeders en door het lint gesprongen kinderen. Dat ook de ploegendienst van deze beroepsgroepen overeen komt met die van leerkracht is evident. Net als de beloning trouwens.
9. Dominee. Vooral de reguliere christelijke scholen maken de kinderen bekend met de verhalen uit de Bijbel; de vieringen en de feestdagen. Een Kerstdienst leiden kan niet zonder kennis, zoveel is zeker.
10. Politicus. Zonder politieke radar red je het niet als leerkracht. Je moet politici snappen en gebruik maken van het feit dat bijvoorbeeld wethouders een houdbaarheidsduur hebben van maximaal vier jaar en dat alles wat je wilt vragen precies gepland dient te worden in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen. Dan doen ze van alles voor je. Radar dus. Van de landelijke politiek hoef je niets te verwachten en dat scheelt dus tijd.
11. Regisseur. Iets instuderen voor Sinterklaas of Kerst? De afscheidsmusical? Het stukje bij het afscheid van meester P die, hoewel hij ernstig doof is, toch recht heeft op een stukje met zang en dans? De leerkracht studeert in en regisseert.
12. ICT-er/programmeur. Onderwijs digitaliseert met ongekeerde snelheid. Leerkrachten kunnen en mogen geen digibeet zijn en volgen dus talloze cursussen die er toe kunnen leiden dat een smartbord aangezet kan worden en een tablet niet gebruikt wordt als onderzetter voor de nasi.
13. Leraar Engels. Vroeger vooral bekend van middelbare scholen. Sinds Engels in het basisonderwijs verplicht is en soms al vanaf groep 1 wordt gegeven, dient de leerkracht leraar Engels te zijn.
14. Tolk. Niet beëdigd. Met veel nationaliteiten dient het taalgevoel van de leerkracht jaarlijks toe te nemen. Dat doet het niet – het dient.
15. Kunstenaar. Tekenen, handvaardigheid, textiele werkvormen – het zijn terreinen waar de leerkracht zich in thuis voelt. Daar waar je vroeger wegkwam met het kleien van een asbakje voor vaderdag (kan helaas niet meer – pa rookt niet) of het vlechten van een pitriet fruitmand voor oma in het bejaardenhuis (kan niet meer – er zijn geen bejaardenhuizen meer) moet je nu minstens alle capriolen van Heel Holland Bakt kunnen nadoen (wel letten op de E-nummers en aanleg

voor obesitas). Tekenen mag tegenwoordig ook op de computer. Dat lijkt natuurlijk nergens op, maar dat is een detail.

16. Conciërge. Vroeger had je die volop, tegenwoordig is de leerkracht beschikbaar voor die taken. Plein aanvegen; bestellingen doen; oud papier regelen; jassen ophangen; koffie en thee bij toerbeurt verzorgen en zo meer.
17. Verkeersdeskundige. De verkeersstromen bij het halen en brengen van de kinderen nemen proporties aan die appelleren aan de verkeerskennis van de leerkracht. Daarbij dienen ze de kinderen aan te leren dat het uitsteken van een hand de wereld veiliger maakt om vervolgens te noteren dat vele vaders en moeders de zo gewenste voorbeeldfunctie omwille van de haast niet willen voorleven.
18. Toneelspeler. We kunnen er niet omheen, leerkrachten zijn bij uitstek perfecte toneelspelers. In de nabijheid van ouders zijn leerkrachten altijd lief, bij de avondvierdaagse tegen beter weten in ook.
19. Discussie leider. Leerkrachten leiden gemiddeld 18,4 discussies per dag. Op de vrijdag wat meer.
20. Bejaardenhulp. Ontroerend om te zien hoe de jonge, verse leerkracht de bejaarde leerkracht van 67 jaar en drie maanden in de rekstok hangt. Het woord leer-kracht komt hier dan ook vandaan.
21. Leerkracht. Daaristiedan. Het ambacht. De juf die het verschil maakt voor kinderen en ouders. Dag in dag uit werkend aan de letterlijke basisopleiding die iedereen in Nederland heeft genoten of misschien wat minder heeft genoten. Een ambacht waar bijna iedereen een mening over heeft en die ook ongevraagd graag geeft. Een complexe baan met minstens twintig beroepsvarianten. Een wereldbaan.

Er komt een tekort aan leerkrachten aan. Heel raar...

Jusse van Zweden